

Oplossing proefopgave Artsji

Door de Nederlandse en Artsji-zinnetjes te vergelijken zie je meteen dat het onderwerp vooropstaat, en het werkwoord aan het eind. Vormen van de verleden tijd eindigen op *-u*; vormen van de tegenwoordige tijd eindigen op *-ur*, waarbij er nog een *-r-* komt te staan voor de laatste wortelmedeklinker.

Het meest exotische kenmerk van het Artsji is dat het werkwoord niet alleen informatie geeft over de tijd van de handeling (heden, verleden), maar ook over iets wat je meestal in het naamwoord aantreft. Naamwoorden hebben namelijk geen achtervoegsel voor verkleining (zoals Nederl. *-tje*, *-je* in *stoel-tje*, *huis-je*), maar het verschil tussen “normale” woorden en verkleinwoorden is te zien aan het werkwoord. Er is dus maar een woord voor ‘de zak’ en ‘het zakje’: *kūṭali*, maar in het eerste geval krijgt het werkwoord een *-b-* in de stem (*berxur*) in het tweede niet (*eku* ‘viel’; vgl. *dogi ebku* ‘de ezel viel’). Hetzelfde voor de pollepel (dus: ‘grote of normale lepel’) en de ‘gewone’ lepel, die blijkbaar als klein in vergelijking met de pollepel wordt beschouwd (*xit*). Bij dieren vind je een verschil tussen woorden voor een volwassen dier en een jong (= klein) (*dogi* ‘de ezel’ – *kêrt* ‘het jonge ezeltje’; *qon* ‘de geit’ – *motol* ‘het jonge geitje’), maar de opbouw van het werkwoord blijft hetzelfde: *-b-* voor volwassene dieren, geen *-b-* voor jonge dieren.

Er zijn dus in totaal vier werkwoordsvormen, die volgens het volgende schema opgebouwd worden:

	‘klein’	‘normaal’/‘volwassen’
verleden tijd	<i>VC-u</i>	<i>V-b-C-u</i>
tegenwoordige tijd	<i>V-r-C-u-r</i>	<i>b-V-r-C-u-r</i>

De oplossing van de opgave luidt dus:

12. *kunḱum barxur*

13. *čut abku*

14. *kêrt erkur*

15. *biš aču*

De ketel wordt vuil.

De kruik brak.

Het jonge ezeltje valt.

Het kalf verschool zich.